РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 4-го грудня 1917. Ч. 143. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, December 4, 1917. No. 143.

УКРАЇНА ЗА ЗАГАЛЬНИМ МИРОМ,

але противить ся мировій тактиці большевиків.

Мирові переговори розпочали ся в неділю в Брестю Литовськім.

Сибір утворила своє власне правительство з осідком в Омску.

Вісти з України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНЦІ ПРОТИ ТАКТИКИ БОЛЬШЕВИКІВ В СПРАВІ МИРА.

Сильна українська армія удержує лад на Україні.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — **Незвичайно цікаво представляєть ся загальне положенє в полудневій части Росії.**

Українська Центральна Рада, хоч вважає конечним безпроволочне заключенє мира, ВИСТУПАЄ ОСТРО ПРОТИ ТАКТИКИ БОЛЬШЕВИКІВ В СПРАВІ МИРА.

Українська Центральна Рада, яка була давнійше радше позірною інституцією, від часу ворохобні большевиків ЗРОСЛА НАГЛО В СИЛУ, А ЗГРОМАДИВШИ УКРАЇНСЬКІ ПОЛКИ З РІЖНИХ ЧАСТИЙ БОЄВОГО ФРОНТУ, УТВОРИЛА ЯДРО ВІЙСКА ДЛЯ УДЕРЖАНЯ ЛАДУ НА СВОЇХ ВЛАСНИХ ЗЕМЛЯХ.

Вплив большевиків в Києві є тепер зовсім незначний.

Змаганя народів Росії до самостійности.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Сибір має проголосити самостійність.

ПЕТРОГРАД, 30. падолиста. — **Надійшли вісти, що СИБІР МАЄ НЕБАРОМ ПРОГОЛОСИТИ НЕЗАВИСИМІСТЬ.**

Президентом має бути іменований Потапін. Іменованє міністрів вже відбуло ся; кабінет міністрів відбуває свої засіданя в губернаторській палаті в Омску.

В богато місцевостях повіває вже сибірський прапор і нове правительство витають всюди дуже прихильно.

Центральне правительство в Катеринодарі.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — Союз козаків, який тепер обіймає не лише самих козаків, Калмуків і кавказькі гірські племена, але також ставропільську губернію, довершує діло внутрішної організації. **Сей союз утворив центральне правительство з осідком в Катеринодарі.** В його руках находять ся тепер всі економічні і адміністраційні жерела на цілій території між Каспійським і Чорним морем.

* * *

З повисшої телеграми виходить, що для цілої території між Чорним і Каспійським морем утворено одно центральне правительство з осідком в Катеринодарі, столиці кубанських козаків. Беручи на увагу давнійші вісти, які доносили про проголошенє републики кубанської, калмуцької, грузинської і инших, які находять ся на сій території, треба припускати, що всі вони разом утворили тепер спільну федерацію зі спільним центральним правительством. Головний провід спочиває в руках Українців, кубанських козаків.

Становище сеї федеративної держави супроти Росії не є ще покищо близше означене.

Таксамо нема вісти, чи донські козаки також приступили до сеї федеративної держави, чи заходять ся коло утвореня своєї окремої держави.

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ між Росією і Німеччиною.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Переговори відбудуть ся в Брестю Литовськім.

ЛОНДОН, 30. падолиста. — Телеграма бюра Райтера доносить з Петрограду, що російські посли, яких вислано до переговорів з Німцями, повідомили телеграфічно правительство большевиків, що російсько-німецькі повновласники стрінуть ся в неділю пополудни в місци, де зелізничий шлях Вильна-Двинск переходить боєвий фронт, на захід від села Кухарішки, між обома боєвими лініями. **Відси вони відїдуть окремим поїздом до німецької головної кватири в Брестю Литовськім.**

Вступні переговори між правительством большевиків і Німцями.

ЛОНДОН, 2. грудня. — Звіт відпоручників, посланих Криленком, головним командантом російських війск зі сторони большевиків, в цїли навязаня переговорів в справі завішеня оружа, вказує, що умову в сій справі зроблено з Німцями через їх головного команданта на східнім фронті.

Як се вже давнійше було оголошене, большевики згодили ся, **щоби переговори розпочали ся нині у східній німецькій головній кватирі в Брестю Литовськім.**

Звіт відпоручників Криленка звучить:

„Коли ми переходили німецьку боєву лінію, нас попереджував трубач з білим прапором. У віддаленю яких 300 ярдів від німецьких окопів стрінули нас німецькі офіцири. О год. 5-тій зі завязаними очима прибули ми до штабу німецького батальону, де ми передали письменні повновласти, виставлені народними комісарями (кабінетом большевиків) в руки двох німецьких офіцирів з головного штабу, які тут в сій цїли прибули.

„Переговори ведено у французькій мові. Наше предложенє, щоби розпочати переговори в справі завішеня оружа на всіх фронтах воюючих держав, щоби опісля заключити загальний мир, зістали сейчас передані в руки дивізійного штабу, відки їх сейчас післано телеграфічно до головного команданта східного фронту і до головного команданта всіх німецьких війск.

„О год. 6.20 всіли ми до автомобіля і поїхали дорогою, яка веде з Двинска до Поневежа, де нас приймив командант дивізії, ген. Гофмайстер. Він повідомив нас, що наші предложеня відослано до висших військових властий та що в протягу 24 годин прийде на них відповідь. Але вже о год. 7.50 вечером надійшла перша відповідь від головного команданта, в якій було сказане, що він годить ся на наше предложенє, і полишає близше обговоренє подробиць спільній нараді ген. Гофмайстра з нами. Около півночи надійшла також телеграфічно відповідь від шефа головного штабу.

„З огляду на те, що наші предложеня були написані в російськім язиці, відповідь Німців була написана в язиці німецькім.

„Ся відповідь обіймала 6 головних точок, а іменно:

„1. Головний німецький командант на східнім фронті є готовий розпочати переговори з головним командантом російських війск.

„2. Головний німецький командант на східнім фронті є уповажнений німецькими військовими властями заключити завішенє оружа.

„3. Російський головний командант мусить іменувати комітет, який був би заосмотрений у відповідну письменну повновласть, і вислати його до німецької головної кватири на східнім фронті.

„4. Німецький головний командант заіменує в подібний спосіб відповідно уповновласнений комітет.

„5. Німецький головний командант мусить бути повідомлений про назначенє дня так, щоби було достаточно часу поробити конечні зарядженя і приготовити окремий поїзд в місци, в котрім російський комітет має намір перейти німецьку боєву лінію.

„6. Німці постарають ся о телеграфічне получене між комітетами а головною російською командою.

„Ся відповідь була підписана ген. Гофмайстром, командантом дивізії.

„Російські відпоручники порішили вибрати до переходу через боєву лінію місце, в котрім перетинає її шлях Двинск-Вильна, відки відтак мають відїхати до німецької головної кватири в Брестю Литовськім. Початок переговорів назначено на день 2. грудня в полудне. Нас приведено відтак зі завязаними очима назад на боєву лінію".

Австро-Угорщина годить ся на мирові переговори з Росією.

АМСТЕРДАМ, 30. падолиста. — **Австро-угорське правительство,** як се доносить телеграма з Відня, **вислало урядову відповідь, в якій воно заявило, що приймає предложенє російського правительства в справі переговорів щодо завішеня оружа і заключеня загального мира.**

Відповідь, яка була вислана вчера, звучить:

„Провідні принципи, які проголосило російське правительство в справі завішеня оружа і заключеня мира, а на які воно ожидає предложень з другої сторони, становлять після гадки австро-угорського правительства відповідну підставу для розпочатя тих переговорів.

„Австро-угорське правительство заявляє отсим, що воно є готове розпочати після предложеня російським правительством переговори в справі безпроволочного завішеня оружа і заключеня загального мира.

„Чернїн,
мін. загр. справ".

Російські делегати в Чернівцях.

БЕРЛІН, 1. грудня. — Кореспондент часописи „Тагеблят" доносить з Чернівець, **що делегація, зложена з російських офіцирів і жовнірів прибула нині до тамошної австро-німецької головної команди, в якій відбула 1½ годинну нараду.**

Російських делегатів витано радісно, коли вони промовляли до населеня і коли їх речник заявив: „Товариші, ми хочемо мира!"

Опісля делегація вернула назад на боєву лінію.

Невтральні держави приймили до відома ноту в справі завішеня оружа.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — Представники Норвегії, Швеції і Швайцарії рішили ся приймити до відома доручене ноти в справі завішеня оружа, виданої Львом Троцьким, міністром загр. справ, заявляючи, що вони в сій справі „поробили відповідні кроки".

Американський посол протестує проти переговорів російського правительства з Німцями.

ПЕТРОГРАД, 28. падолиста. — **Американський військовий аташе, майор Керт, одержав від американського посла, Френсіса, порученє запротестувати в імени Злучених Держав проти переговорів в справі завішеня оружа між Росією і Німеччиною. Протест уложений на взір подібних протестів послів аліянтів.**

Домашна війна в Росії.

ВПЛИВ БОЛЬШЕВИКІВ ЗРОСТАЄ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Прийшло до порозуміня між крайними соціялістами.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — Большевики з лївицею соціялістичної революційної партії і з інтернаціоналами меньшевиками **прийшли остаточно до порозуміня в справі зорганізованя власти в Росії.**

Основанє Народної Ради.

Має бути утворена Народна Рада. В її склад мають війти: 108 представників центрального екз. комітету роб. і салд. депутатів, 108 представників селянських депутатів, 100 представників армії і фльоти, 55 представників промислових союзів, 10 представників союзів зелізничих робітників і 5 представників союза робітників почт. і тел.

Довершенє взаїмного порозуміня зовсім не вказує, щоби партія Леніна в чімнебудь хочби на волос відступила від своїх принципів, але противно, що обі прочі партії приймили програму Леніна. Се можна вважати цілковитою побідою Ленінівців.

(Продовженє на стор. 3-тій).

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німці взяли в полон 4.000 Англійців і здобули 60 гармат.

БЕРЛІН, 1. грудня. — **Німецький урядовий рапорт доносить, що в битві коло Камбре німецькі війска взяли в полон 4.000 Англійців і здобули кільканайцять батерій.**

Додатковий звіт з дня 2. грудня звучить:

„У вчерашній битві англійські війска потерпіли незвичайно тяжкі втрати. Кількасот полонених впало в наші руки. **Дотепер наші війска здобули 60 англійських гармат і поверх 100 машинових крісів".**

Воєнна добича Англійців в падолисті виносить 11.551 полонених і 138 гармат.

ЛОНДОН, 1. грудня. — **Число Німців, взятих в протягу падолиста в полон, виносить 11.551, між тими 214 офіцирів. В тімсамім часі здобуто 138 гармат, між тими 40 тяжких, 303 машинових крісів, 64 метавок і велику скількість амуніції і воєнних матеріялів.**

Тайний договір між аліянтами і Італією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Большевики оголосили тайний договір між аліянтами і Італією.

ЛОНДОН, 30. падолиста. — Кореспондент часописи „Дейлі Мейл" доносить з Петрограду, що правительство большевиків оголосило зміст тайного договору, заключеного між Англією, Францією, Росією і Італією.

Договір містить в собі услівя, під якими Італія виступила до війни.

Після оголошеного змісту Англія, Франція і Росія згодили ся, щоби Італія займила Трієнт, полудневу часть Тиролю, Істрію, Дальматію, деякі острови з грецького архіпелягу і деякі території в Малій Азії та Африці.

XV. артикул сього тайного договору має звучати, як слїдує:

„Франція, Англія і Росія годять ся помогти Італії недопустити представників папського престола, щоби вони робили якінебудь кроки в справі заключеня мира або взагалі в справах, які відносять ся до теперішної війни".

Обітниці аліянтів для Греції і Болгарії.

ЛОНДОН, 1. грудня. — Кореспондент „Таймса" доносить подробиці з оголошених большевиками документів, які відносять ся до обітниць аліянтів, роблених Греції за поміч Сербії.

Аліянти обіцяли Греції: **полудневу частину Альбанії з виїмком пристани Авльони; територію в Малій Азії і инші землі коштом Туреччини.** Але все те не принесло успіху.

Инший знова документ виказує, що Болгарії обіцювано грецьку пристань, Кавалю, за поміч аліянтам. Також є згадка, що аліянти вже після упадку Сербії ще обіцювали Греції остров Кипр.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З приводу останних подій, які зайшли в Росії, а передівсім від часу проголошеня Українською Центральною Радою независимої української републики, посипали ся на Українців зі всіх сторін ріжні закиди і клевети, представляючі змаганя українського народу до свободи яко виплив німецької агітації.

І так капіталістична преса аліянтів, англійська і французька, а вслїд за нею також американська, розписує ть ся широко про брехливі ревеляції „Нового Времени" і инших чорносотенних органів, кидаючи болотом на головних провідників українського народу, називаючи їх попросту платними агентами німецького та австрійського правительства. Богато тих брехливих наклепів походить зпід пера московського журналїста Грегорія Алексінського. (Мимоходом треба тут згадати, що тойсамий журналїст є автором книжки „Росія і велика війна", яка вийшла ще в 1915 р., а яка містить в собі цїлу вязанку безсоромних брехонь на провідників австрійських Українців і на „Союз визволеня України". Головним жерелом до тих нападів служили йому ревеляції української часописи „Боротьба", яка виходить у Швайцарії і якої співредактором був тодї „швайцарський делегат", Микола Цеглинський). В тих доносах говорить ся, що змаганя Українців до заключеня мира і відділеня України від Росії є вислїдом агітації, яку вели на порученє німецького генерального штабу Українець Скоропис-Йолтуховський і инші російські Українці, котрі ще перед війною перебували в Австрії і Німеччині.

В останнім числї навели ми знова зміст телєграми, поміщеної в органї французького міністра для заграничних справ, в якій знова кинено підлу брехню на Михайла Грушевського, роблячи закид, що він стоїть на службі австрійського правительства та що воно його ще перед війною вислало до Києва.

Загалом кажучи, преса аліянтів не лише що собі зовсім легковажить справу українську, але дуже часто ворожо виступає проти Українців і їх змагань.

На жаль мусимо признати, що не ліпше діє ть ся також з пресою американською. Помимо ріжних заходів і старань, щоби американські часописи помістили правдиві інформації і представили українську справу в правдивім сьвітлї, показали ся з дуже малими виїмками безуспішними.

З Києва одержали ми вістку з Пресового Бюра Української Центральної Ради, що там перебувало чимало американських кореспондентів, які обіцяли подати правдивий стан відносин на Україні. Але від того часу минуло вже кілька місяців і жадна американська часопись не помістила доси кореспонденції про справи України.

Можна здогадувати ся, що се іґнороване української справи і часті ворожі напади на Українців в пресї аліянтів є виплином праці і заходів деяких російських і польських партій, які все відносили ся і відносять ся крайно ворожо супроти змагань Українців. До сих належать головно партії, яких члени мають на Україні великі маєтки (московські і польські дідичі, фабриканти, властителї копалень, банкирі і т. п.), а яким тепер грозить небезпека втрати загарбаного народного добра. Як відомо, українське правительство проголосило конфіскату всїх великих земельних маєтків на річ української держави. Тому і не дивниця, що всї російські і польські богаті кляси за всяку цїну стараються ся представити Українців в як найгіршім сьвітлї перед аліянтами. Вони числять на те, що тим способом укріплять надальше своє панованє над українським народом. Та легко можуть перечислити ся...

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

ВШЕХПОЛЬСЬКІ „ПЛЯНИ" ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 30, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Дня 29. падолиста с. р. прийшла з Парижа, столиці Франції, отся телеграма:

Піддавано гадку, що можна би зробити ужиток з ген. Калєдіна і його козаків, але можливости послугувати ся ними яко постійною оружною силою стоїть дуже на перешкоді анархістична акція Української Центральної Ради, котрої президент, Винниченко, заявив, що всї українські війска будуть відкликані з боєвого фронту.

Як довго Рада має котролю над Києвом і Україною, ген. Калєдін є безсильний, навіть коли би велика часть його війск позістала вірною.

Винниченко є в дійсности орудєм в руках свого попередника, проф. Михайла Грушевського, першого президента Ради, якого вислано зі Львова на київський університет (?) ще перед війною, але він все занимав уряд професора у Львові зі всїми поборами. Отсе примір німецької „мирової влїзливости", який пояснює українську справу.

Другий спосіб, який буде правдоподібно предложений на конференції, є можливість ужитя до сеї справи Поляків через коротку і рішучу заяву зі сторони аліянтів, що повна независимість Польщі є одною з головних воєнних цїлий аліянтів, подібно як освободженє Альзациї і Льотарингії.

Відбудована Польща, в склад котрої війшли би: російська Польща, велика часть Галичини, польська Шлезія, Познаньщина і пруська Польща, числила би 20 до 30 міліонів населеня, з котрого богато жовнірів під теперішну пору боре ть ся примусово в рядах німецької, російської або австрійської армії, але які нїколи не затратили свого патріотизму і бажаня цїлковитої независимости.

Акція аліянтів в користь польської справи мала би подвійне значінє. Перше: утворило би ся центральну силу, яка протиділала би німецьким впливам на східнім фронті, і друге: така акція викликала би в рядах польських полків в Німеччині і Австрії незадоволенє і дезерцію.

Ще дотепер находить ся на полудневім російськім фронті армія в силї 100.000 до 150.000, зложена з російських Поляків під командою польського генерала Мусніцкого, яку утворено за дозволом Керенського. Ся армія заявила була свою вірність Керенському ще в початках його боротьби з большевиками.

Коли би аліянти проголосили независимість Польщі, то ряди сеї армії скоро збільшили би ся і її цїлию була би боротьба за свободу, цїль, яка додає найбільше хоробрости жовнірови. Польська армія, находяча ся на полудневім фронтї, була би всилї вести акцію спільно з армією румунською, яка є тепер майже цїлком відокремлена.

З цїлої тої депеші видно, що вона походить з вшехпольського жерела.

Від якогось часу пробуває в Парижи провідник вшехполяків з Варшави, Роман Дмовский, звісний також зі свого побуту у Львові перед російсько-японською війною.

Він предложив правительству французькому і анґлїйському меморіял в справі відбудованя Польщі. В тім меморіялї Дмовский домагає ть ся, щоби Франція й Анґлїя заявились за зъединеною і независимою Польщею та обіцює за се військову поміч. Сю поміч обіцює він іменем вшехполяків, а мала би вона полягати в новоутворених польських леґіонах споміж втікачів, які остали ся в Росії, а крім того і в перетяганю війск з теперішної Польщі, що є під Німеччиною і під Австрією, до обіцяних нових польських леґіонів в Росії.

Доси виглядало, що той меморіял Дмовского не мав жадного успіху, а се відай тому, що правительства Анґлїї і Франції не хотїли зачинати собі з вшехпольським авантурником.

Тепер же, як видно з повисшої телєграми, виринув новий плян, як би то вшехполяки могли помогти Анґлїї і Франції в заміну за заяву за зъединеною і независимою Польщею, а який найімовірнїйше походить також від Дмовского.

Теперішний плян радить ужити 100.000 польського війска, яке ще є в Росії, або на місце диких донських козаків проти України, або на підмогу румунським війскам на випадок, як би Росія заключила окремий мир і лишила Румунію саму у війнї проти Австро-Угорщини.

В тім вшехпольськім „дипльоматичнім пляні" сказано, що на Україні „анархія", бо там Українці взяли власть у свої руки і козаки не можуть їм дати ради, тож порадно булоб на їх місце ужити Поляків.

Поляки повинні знати, що то таке анархія, бо через анархію впала Польща, але на Україні нема анархії, а лад і порядок, і то власне тому, що Українцї взяли власть у свої руки. Можна догадуватись, в чім Поляки добачують „анархію" на Україні, а то в тім, **що там має бути знесена велика земельна посїлїсть і польські пани стратять українські землї в користь українських селян.** Отсе та „анархія" в польськім розуміню і проти тої „анархії" Дмовский хотів би гнати польське війско на Україну — для ратованя польських маґнатів, яким предки лишили зрабовані українські землї.

Але Дмовский перечисляє ть ся у своїх рахунках. Анї 100.000 диких донських козаків анї 100.000 Поляків не всилї знищити свободу України, яка має 3 міліони війска.

Всякі козацько-вшехпольські заходи лише покриють ся соромом і ми дуже сумніваємо ся, чи правительства Анґлїї і Франції схотять мати щонебудь спільного з такими „дипльоматичними плянами", хоч там для прикритя брудних плянів згадано і про „поміч" Румунії, на случай, як би вона сама мусїла воювати на сходї.

На що людям театр.

Тепер, коли Україна взяла ся проводити в житє свою рідну народну осьвіту, то народний театр може принести велику користь і допоможе скорійше досягти здійсненя сеї мети. Я думаю, кождий, хто добре розуміє, що таке театр, в його правдивім виглядї і яка користь від нього народови, без ваганя скаже, що се єдиний і вірний провідник народної осьвіти поруч зі школою. А тому всї громадяни всяких верств і напрямків повинні не цурати ся театру. Особливож селяни й робітники, яким так важко за працею здобути потрібне знанє. Наші прості громадяни повинні не цурати ся свого рідного театру, бо й театр наш заснований на чисто демократичних підвалинах; у нїм можна бачити всю свою історію й побут і в якім правда завсїди на очах у глядача боре ть ся з неправдою. Людям вбили в голову думку, що в театр ходити гріх, але се кажуть ті люди, яким хоче ть ся тримати нарід у темноті, щоб він нїчого не бачив і не розумів, бо знають ті люди, що коли хто пійде до театру один раз, то очи того розплющать ся й він зрозуміє, що його навмисно залякувано й задурювано. Коли нарід узнає се, то він сам тодї скаже:

— Дайте школу, дайте театр!

І коли він дійде до сього, то перебудує всї тюрми й казарми на театри та на школи й буде ходити до них, щоб черпати для себе сьвідомість та істину. Не цурайте ся, громадяни, театру, бо він є сьвіт і житє.

Петро Даценко.

(„Зоря").

КОЛИ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ НЕМА ТОВАРИСТВА ЧИ БРАТСТВА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО У. Н. СОЮЗА, ТО ПОСТАРАЙТЕ СЯ ТАКЕ ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО ЗАЛОЖИТИ І ВПИСАТИ ДО У. Н. СОЮЗА.

Володимир Сиротенко.

Смерть жовніра.

Затихла потрохи вже битва кровава,
Бо темная ніч наступає,
Байдужно усюди, красуля чорнява
І трупи й окопи покрила.
Лиш денеде блисне огневе жало
І гукне гармата в темряві,
Щоби і в ночи неспокійно було
На поли кровавої слави.
Лягли уже жовніри з трупами спати,
І самі на трупів похожі...
Лиш той не дрімає, хто мусить стояти,
Сховавшись у млї, на сторожі.
Стоїть, похилив ся, а думи його
Несуть ся у рідную хату,
Де жінку лишив він і сина свого,
Що вмів уже вимовить „тату";
Де мати старенька його ожидає,
Про нього розказує сни
І сивий татусь головою хитає,
Ждучи свого сина з війни.
І мріє той жовнїр: до милої хати
Колись він поверне живий,
І йому, від радости плачучи, мати
Розкаже, що снило ся їй.
„Стояв ти, мій сину, в ночи на сторожі,
Схиливши головоньку свою,
На тебе посипались кулї ворожі
І сталось щось страшне з тобою...
Від того все тїло моє затрусилось,
Дрожу ще й тепер, як згадаю...
Та тим я щаслива, що то лише снилось,
Що се-ж я тебе обнимаю!"
І довго мав жовнїр солодкії мрії
Про милую рідну хатину,
Аж поки він стратив остатні надії:
Щось сталось з ним в тую годину...
Лиш тільки за лїсом почало свитати,
З долини піднялись тумани,
Той жовнїр мрійливий не міг уже встати
І кров витїкала із рани.
Рідні він своєї вже більш не згадає,
Його не обниме вже мати.
Помер, неборака... І хто його знає,
Чи з мріями лекше вмирати?

Ню Йорк, 26. падолиста 1917.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Вплив большевиків зростає.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — „Большевики — заявив анархіст Шатов — „можуть не мати успіху при виборах, але наша пропаганда є вповні успішна. Наші ідеали вкорінюють ся чимраз глибше в умислах робітників і жовнірів.

„Кожда полїтична партія, яка би лише здобула контролю, мусїла би впасти, коли не зробить великих уступок в користь большевиків".

Большевики за скорим скликанем установчих зборів.

Робітники як день так ніч працюють, щоби приготовити будинок думи на засїданя установчих зборів в грудни. Правительство большевиків заявило, **що має у своїх руках докази, що правительство Керенського мало намір дальше відкладати скликанє установчих зборів, підчас коли большевики є за тим, щоби вони відбули ся в назначенім реченци.** Ся справа має великий вплив на умисли російського чоловіка, ділаючи на користь большевиків.

Строгі зарядженя проти спекулянтів поживою.

Доносять, що контрольор поживи, настановлений большевиками, сконфіскував величезну скількість збіжа, укритого спекулянтами в ріжних місцях. Около 100.000 тон сьвіжої ярини, мяса і муки найдено в зелїзничих магазинах в Петроградї.

Спекуляція з поживою устала з хвилею, коли Ленін загрозив, що спекулянтів замкне в темних казаматах Кронштаду.

Справа виживленя в Петроградї значно поправила ся. Кожда особа дістає денно по $\frac{1}{2}$ фунта хлїба, підчас коли за правительства Керенського було призначено на одну особу $\frac{3}{4}$ фунта що другий день. Підвисшенє порції хлїба приписують строгим зарядженям большевиків.

Палати віддано на мешканє для бідних.

Правительство большевиків перевело нові зарядженя щодо помешкань. Голова родини, який платить місячно 100 рублїв ренту, через найблизших шість місяців є увільнений від плаченя ренту. Хто платить більше нїж те, не має нїчого платити, коли дасть докази революційному комітетови, що він не має відки платити.

Жадна родина не може займати більшого помешканя нїж числячи по одній кімнаті на кождого члена родини. Злишні кімнати мусять бути віддані особам, які жиють тепер в невідповідних і нездорових помешканях. Забиранє помешкань розпочало ся в найбогатших палатах.

Слугам і кухарям належать ся безпроволочно великі, ясні і теплі кімнати.

Клюби гри і инші підозрілі місця забав забрало правительство на поміщенє війска. Всї готелї находять ся під контролею правительства.

Урядники повернули до своєї праці.

Урядники державних інституцій повертають назад поволи до праці. Страйк проти правительства большевиків можна вважати за покінчений, з виїмком міністерства заграничних справ, де зажадано від урядників, щоби вони підписали заяву, що признають правительство большевиків за найвисшу власть.

Державний банк признав народних комісарів і підняв наново веденє інтересів.

Загальне економічне положенє погіршило ся.

Загальне економічне положенє в цїлій Росії стає ть ся щораз гірше. Богато великих фабрик треба було закрити з причини браку угля і сирих матеріялів.

В протягу тижня в Петроградї 60.000 робітників втратило працю. Москва, Кострома, Володимир і Рязань є слїдуючі міста, які найбільше потерпіли. В протягу двох тижнів закрито в них 50 фабрик і звільнено від праці 52.000 робітників.

Зелїзний і сталевий промисл на Уралю задержаний з причини браку угля. Копальнї міди в Єлисаветполи закрито з причини браку угля і деяких конечних матеріялів.

Міністерство праці оцінює, що загалом в Росії около 22% всїх фабрик стоїть безчинно з причини браку сирих матеріялів.

Причиною щораз більше змагаючих ся недостач є дизорґанізація зелїзниць, які не є всилї навіть тільки навести угля, скільки вимагає їх власна потреба.

—0—

У виборах послів до установчих зборів в Петроградї побідили большевики.

ПЕТРОГРАД, 29. падолиста. — **Повний вислїд виборів в Петроградї вказує, що на лїсту большевиків впало поверх 400.000 голосів.** По них найбільшу скількість голосів одержали кадети (конституційні демократи), около 250.000. На третім місци стоять соціялісти-революціонери з 150.000 голосами. Прочі голоси впали на прочі 16 лїст.

Відповідно до числа голосів припадає з 12 посольських мандатів на большевиків 6, на кадетів 4 і на соц.-революціонерів 2.

Послами большевиків вибрані: **Ленїн, Зіновієв, Троцький, Каменев, Колонтай і Сталїн.**

З кадетської партії вибрані: **Мілюков, Вінавер, Кутлєр і Родічев.**

З партії соц.-революціонерів вийшли: **Чернов і Камков.**

Останні заворушеня спричинили в деяких місцевостях спізненє виборів, але, загалом беручи, се спізненє не буде значне.

Головна часть виборів буде покінчена около 10. грудня.

Поголоска про арештованє Керенського.

ГАПАРАНДА, 30. падолиста. — **Телеграма з Петрограду доносить, що Керенського арештовано в місті Володимирі.**

Криленко заявив, що ген. Духонін є ворогом держави.

ПЕТРОГРАД, 28. падолиста. — Криленко, головний командант російських війск, взиваючи армію, щоби вона поперла програму большевиків, говорить у своїй відозві отсе:

„Напятнуйте з погордою брехливі і фальшиві проклямації ген. Духоніна і його буржуазійних прихильників, які окопали ся в головній кватирі і через вісїм місяців зводили російську державу, роблячи фальшиві обітниці мира".

Криленко заявляє, що ген. Духонін є ворогом держави, і каже:

„Тих, котрі його підпирають, без огляду на їх суспільне чи партійне становище, належить разом з ним арештувати".

Троцький звільнив російського посла в Парижи.

ПЕТРОГРАД, 30. падолиста. — **Лев Троцький, комісар для загр. справ, заявив, що звільнив Маклакова з уряду російського посла.**

Се зарядженє видав Троцький з тої причини, що посол Маклаков бере участь у воєнній нарадї аліянтів.

(Посол Маклаков, якого іменувало правительство Керенського, прибув до Парижа 7. падолиста, але ще доси не предложив своїх паперів французькому правительству, ожидаючи, що стане ть ся в Росії).

Сила війск ген. Калєдіна слаба.

КОПЕНГАҐЕН (через Лондон), 2. грудня. — Телєграма до часописи „Берлїнґске Тіденде" з Гапаранди доносить, **що ген. Калєдін окружив своїми війсками місто Ростов над Доном.** Часть ради большевиків находить ся ще в місті.

Під командою ген. Калєдіна находить ся 10 полків козаків, 10.000 піхоти, 9 батерій полевих гармат і 20 машинових крісів.

(Ростов над Доном є властивою столицею донської области. Як се показує ть ся з повисшої телєграми, Ростов над Доном покищо находить ся в руках большевиків. Тому осїдком донських козаків був дотепер Новочеркаск і в нїм відбували ся всї конґреси донських козаків).

Большевики видали приказ закрити всї військові школи.

Большевики видали приказ, щоби закрити всї військові школи для офіцирів.

Шефа ген. штабу маринарки, гр. Капніста, арештовано і поміщено в Петропавловській крїпости. Його обжалувано за ширенє страйку між низшими урядниками проти правительства большевиків.

—0—

Три скандинавські королї рішили заховати надальше строгу невтральність.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

КРІСТІЯНІЯ, 30. падолиста. — Урядове донесенє подає, що норвеський, данський і шведський король заключили на тутешній конференції умову щодо отсих точок:

1. Для удержаня гармонії між трома державами без огляду на те, як довго війна буде ще тривати і який зворот вона прибере, мають позістати дружні відносини і взаїмне довірє між трома королївствами.

2. Згідно з попередними заявами і полїтикою тих трох держав є усильним бажанем їх правительств і надальше задержати як найбільшу безсторонність супроти всїх воюючих держав.

3. Висказано бажанє собі взаїмно помагати в торговли серед теперішного трудного положеня. Окремі відпоручники мають негайно відбути нараду в справі виміни товарів.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляє ть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінченє передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Приміром: 14|18 належить розуміти, що передплата часописи кінчить ся 14-го січня 1918 року. Колиж передплатник до 10 днів по скінченю передплати не відновить її, то дальша висилка часописи буде йому здержана. Сподіваємось, що ПП. Передплатники прикорoвлять ся до сеї постанови, та будуть завчасу спішитись з відновленем передплати.

Адміністрація „Свободи".

Український учительський Союз в Америці.

Наспів довго ожиданий час, час емансипації українського народу, яко окремої сорок-міліонової нації. Віки неволі в чужинецькім ярмі дуже тяжко й відзначаючо відбились на души нашого народу. Наш нарід з культурного боку зістає ще на тім щебли розвою, до якого його допровадила сваволя царського абсолютизму в Росії і цісарська „опіка" в Австрії. Але факт є фактом, що ми, Українці, вже двигнули ся з місця гей би вічного застою й ніяка сила, а тимбільше бруталъна, не буде мати змоги нас спинити. Ми, Українці, яко нація, підемо гордо і сьміло вперед до розвою, культури, цивілізації і красшого добробуту нашого власного житя.

Але всеж ми ще є на половині дороги, бо „жатва є многа, а ділателів мало". В кождім народі сьвідомість веде вперед, а несьвідомість — на загладу і нужденне житє. Половину діла вже зробили наші великі мужі на Україні і тепер докінчують визволенє нашої милої України з неволі инших народів.

Другу найважнійшу половину діла, діла визволеня України з неволі, темноти і нездалого на байдужого житя має докінчити сільський учитель. На сего маленького чоловіка має впасти найбільший тягар самопосьвяти та відданя народній праці.

Села на Україні є повні тих маленьких будучих горожан Вільної України. Се цьвіт, се будуча слава і надія нашої суспільности. В сих малих, доростаючих дітях лежить велика будучність нашої нації. Се є наш дорогоцінний скарб будучности, який ми мусимо плекати, доглядати та розвивати. Як будуть виховані, навчені та просьвічені діти, такі опісля будуть з них і громадяни. Які початки дасть ся дитині з маленькости, то з сими початками дитина пійде і в житє і від сего залежить і вартість дитини в будучности, яко громадянина, а відтак і цілої нашої суспільности.

Душа дитини, сама дитина є подібна до глини, з якої можна щонебудь виліпити, коли вона ще сьвіжа, не зачерствіла. З глини можна виліпити коника, горщок або й що иншого, що лише гончар забажає чи захоче.

Тому найголовнійшим і **найпершим** нашим обовязком є звернути повну і **пильну** увагу на наше **українське село. Там наша будучність** і ніде инде, яко нації — народу.

Учитель не є жарт; учитель не є щось такого маленького й безвартного, як дехто може собі про се легковажно мислити. Се є той правдивий „пан" на селі, що за нужденну голодну платню кує будучність і долю даної нації, виховуючи її молоде поколїнє.

Добрий, чесний учитель на селї є все одно, що тяжка, найбільша гармата на війні. Гарматою здобуваєть ся побіду над людьми, а учитель бореть ся з темнотою і недолею селянства та провадить людий до сьвітла знаня, щастя і добробуту житя.

Тепер, зараз, завтра — Україна потребує тисячі учителів — сих каменярів нашої будучности, сих вірних ковалів слави та добробуту України і її народу.

Ми, учителі, тут в цілій Америці, північній і полудневій, є розкинені по ріжних кутах, по ріжних містах та провадимо й собі такесаме буденне, сіре житє, як і решта людий і лише час від часу даємось чути випадково в часописях, иноді забираючи голос у всіляких безвартних дискусіях.

Ми, учителї, відійшли від свого правдивого, шляхотного призначеня. Наше місце на селі, в школї, де ранками діти гудуть мов пчоли в улию, що прилетїли за поживою: за знанем, за наукою...

Закиньмо нашу загальну нужденну „політику", забудьмо за ті безвартні сварні, які тепер опанували нашу тутешну кольонію та починаймо дбати про загальну українську справу, про житє, про велику будучність України та готуймось удосконалитись і бути готовими й вартними полинути на Україну — в село, в убогу сільську школу. Там наше місце!

Що значить наша тутешна маленька кольонія в порівнаню з Ненькою-Україною?!

Що значить тутешна наша „політика" в порівнаню з будучностию України?!

Прийде час і більшість з нас поїде на Україну милу, а ті, що лишать ся тут, будуть жити в згоді, бо не буде кому сваритись.

Ми, всі учителї-Українці, чи то з України, чи з Галичини, мусимо зараз же, в імя великої будучности Неньки-України, злучити ся в одну міцну спілку, в один міцний „Український Учительський Союз в Америці".

Нам, учителям, є доконче потрібним зеднатись, познакомитись один з другим та спільно занятись працею обзнайомленя з ділом американського шкільництва, шкільними книжками та підручниками, як також і з тутешними методами навчаня.

Нам, українським учителям, доконче потреба, коли поїдемо на Україну, привезти з собою туди, що є найліпшого і найпрактичнійшого в американськім шкільництві.

Зараз же нам потреба приступити до діла организації, щоб на другу осінь всі ми, скільки нас тут є в Америці, вже були на Україні, в сільській школї. В сприводу сего ми спільно ввійдемо в зносини з Укр. Центр. Радою в Києві, так що по приїзді в Київ кождий з нас буде післаний прямо в призначене село, в школу.

До єдности, каменярі, України вільні і вірні сини!

До організації, брати учителї!

Най живе „Український Учительський Союз в Америці"!

Ваш брат і колеґа

Максим Хаврюк,
учитель з Київщини.

Для зносин подаю свою адресу:

M. Chawriuk,
394 So. Warren St., Trenton, N. J.

N. B. Прошу всі українські часописи в Злучених Державах і Канаді о ласкавий передрук. — М. Х.

У неділю на базари.

—o—

На улици купка людий. Змагають ся то за те, то за се. Розмахують руками. Один витягає кисет (капшук), клапоть ґазети „Русское Слово", відриває від неї чималий шматок і робить циґарку. Дехто з жадностию поглядає на сю роботу й ковтає слинку.

— А дай лиш і мені смокнути — ласкаво просить один з тих, що більше всїх кричав.

— Купи тай лупи! — відрізує коротко курець.

— Та деж ти його в гаспида купиш, як де не пійди — нема.

— Насій свого; се в мене свій.

— Так тож поки насієш, а се вже готовий.

Курець повагом дає на циґарку й завважує:

— Та воно правда, то ще треба сїяти, та доглядати, а на дурницю красше. Так ви вже звикли. Все ждете, що хтось для вас зробить, а ви щоб готовенькє загрібали. От ви й тепер про все змагаєтесь, ледви не до морди один другому сичетесь, і волї вам треба і землї, тільки якби все те хтонебудь взяв тай поклав перед вами.

В купі знов зчинив ся гамір, як тільки було сказано слово „земля".

— От лементуєте: землї-землї! А самі нічого не робите та все чогось ждете! Ждїть, то таку дулю зїсте, що і в горло не потовпить ся, ковтати-мете, поки очи на лоб не повилазять. Хто вам її дасть? Чи не ті панки, що наїзджають ораторствувати та яких ви на руках носите? Наговорить вам сім мішків гречаної вовни тай по де, а ви зараз же й забули все, бо як по правдї, то нічого й слухати було. Як вийде свій чоловік розказувати, то й дивитись не хочете, а воно як би ви самі в гурт збивали ся та самі-ж за сю справу брали ся, то може й придбали би гуртом щонебудь. Вам кажуть і про союзи і про земельні комітети, а чи зробили ви хоч один союз свій, без пана? Ні! Як тільки що заводите, то зараз пана кличете або за секретаря або за предсідателя тай чукикаєтесь (бавитесь) із ним, як з лялькою. А час іде, богато вже дечого починає міняти ся, вже всі пани мають свої союзи, щоб не дати вам землї, а щож ви робите? Тільки гризетесь та лаєтесь і так будете лаятись, поки знов у лабетах не опинитесь. Прийде хтось, хоч Німець хоч пан, тай накриє вас покришкою. Задзизчиш тоді, як муха в павутині, та вже не вернеть ся. Куй, поки горяче, а захолоне, то тоді хоч і в три молоти бий, то не розплещеть ся.

Підглядач.

(„Зоря").

Помяні́м М. Шашкевича.

Дня 6. червня 1917 року минуло 64 роки від хвилї, коли в самім розцьвітї житя помер перший апостол живого слова і подвижник відродженя галицької України — **Маркіян Шашкевич.**

Шістьдесять чотири роки минуло від часу, коли не стало між нами не лише ґенія, але й великого учителя-педагога українського народу, покійного Маркіяна.

Не маю на цїли на сім місци розводити ся про працю і заслуги М. Шашкевича. Се лишаю кому иншому. Впрочім, думаю, що нема між нами ні одного, хто би не знав Маркіяна; не знають його хиба тільки ті, котрі читати не вміють.

Пишучи сих кілька слів, маю на цїли звернути увагу нашої суспільности в Америці на відсьвятковане роковин в память М. Шашкевича, котрі то роковини на превеликий жаль чомусь так рідко коли відбувають ся по наших громадах.

Не конче треба кидати гадкою аж в минувщину, а вистарчить згадати лише останній, 1917 рік. І тут мимоволї доводить ся поставити питанє: Кілько з українських громад у Злучених Державах сьвяткувало роковини М. Шашкевича в 1917 році?

На основі вістий з наших часописий приходить ся відповісти, що тільки **одна-однісїнька** громада помянула Маркіяна в сім році!

З сього виходило би, що М. Шашкевич є дорогим і незабутим тільки одній українській громаді на більше як пів міліона Українців у Злучених Державах.

Таж в тім нема ніяких трудностий, щоби помянути Маркіяна. Треба лише трошки охоти до праці. Не можна вимагати сього від тих громад, в котрих брак добре зорганізованих хорів, але не можна знов дарувати сього таким нашим громадам, як Ню Йорк, Філядельфія, Дїтройт і прочі, котрі мають добре вишколені хори і співацькі товариства (в Дітройт є аж 4 такі товариства: три „Бояни" і один „Бандурист"! — Прим. А. Б.), а мимо сього чомусь не пригадали собі до сеї пори М. Шашкевича...

Коліж ми здобули ся на відсьвятковане роковин в честь Т. Шевченка, І. Франка і других наших великих мужів, то чомуж нам забувати на подвижника відродженя галицької України?

А кілько то є між нами таких, котрі не вміють читати, а раді би серцем і душею запізнати ся з Маркіяном.

Сьвятковане роковин і обходів в честь наших великих мужів є для нас великим значінєм; ми сходимо ся разом, молодші і старші, і лучимо ся у велику громаду. Сьвятковане памяти великих мужів дає нам нагоду пізнати близше їх житє, діла і заслуги для рідного народу. Перенявши ся їх кличами й ідеями, робимо тоді сильну постанову йти їх слідами в народній праці, усуваючи рівночасно зневіру у свої сили.

Хай же нїчого нас не здержує перед сьвяткованем роковин в честь Маркіяна Шашкевича, котрий був перший зпоміж инших, що високо підніс народний прапор в Галичині і голосив своїм і чужим, що український нарід зі своєю історією і культурою, зі своєю славною, хоч сумною бувальщиною, має повне право до істнованя.

М. Шашкевич, мимо страшних репресій і переслідувань зі сторони польської шляхти й австрійського уряду, довершив свого діла і вповні заслужив на се, щоби сьвідома його значіня нація помянула і його також на американській Україні.

Андрій Блащук.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ. У. Н. С.

—o—

Сим повідомляєсь Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1918 для членів Українського Народного Союза вже розпочалась і що в останних днях вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідуючих відділів:

Дня 6-го і 9-го падолиста вислано через „парсел-пост": Від.: 5, 22, 6, 19, 37, 11, 14, 30, 13, 26, 24, 8, 23, 31, 40, 21, 16, 44, 41, 62, 61, 43, 64, 51, 52, 55, 66, 57, 95, 98, 97, 84, 92, 83, 58, 82, 69, 73, 110, 90, 85, 71, 59. Дня 12. падолиста вислано: 150, 145, 140, 135, 162, 54, 148, 138, 137, 180, 174, 124, 191, 181, 114, 116, 113, 195, 117, 198, 118, 123. Дня 17. падолиста вислано: 215, 211, 203, 205, 254, 210, 233, 244, 246, 245.

Дня 8-го падолиста вислано через Адамс Експрес Ко., Від.: 1, 7, 36, 9, 3, 33, 32, 27, 17, 18, 28, 29, 63, 45, 42, 47, 48, 56, 67, 81, 76, 78, 53, 94, 96, 99, 68, 101, 77, 75, 80, 86, 93, 100, 60, 50. Дня 20 падолиста 1917 вислано: 115, 125, 119, 107, 173, 103, 186, 214, 224, 225, 295, 220, 223, 248, 206, 200, 251, 243, 127, 308, 133, 147, 106, 228. Дня 27. падолиста 1917 вислано: 155, 209, 179, 168, 175, 165, 160, 151, 149, 112, 217, 102, 105, 146, 142, 136, 104.

Дня 10-го падолиста вислано через Амерікен Експрес Ко., Від.: 39, 15, 12, 34, 38, 65, 91, 88, 79, 72, 87, 108. Дня 20 падолиста вислано: 128, 111, 255, 202.

Присім пригадуєть ся ПП. Секретарям дотичних відділів, що вислані на їх адреси календарі є призначені для всїх членів, котрі заплатили місячні вкладки до У. Н. Союза за місяць жовтень.

Просить ся ПП. Секретарів дотичних відділів, щоби одержані календарі роздали членам на найблизшім мітинґу, а на случай неодержаня висланої на їх адресу посилки, зголосились до дотичних урядників почтових і експресових, а колиб сказалось, що посилка затратила ся, належить про се сейчас повідомити уряд У. Н. Союза.

Гол. Уряд У. Н. Союза.

Різдвяний дар для українських сиріт в Америці.

Я низше підписаний жертвую з нагоди Різдвяних сьвят квоту.......... дол.......... центів для тих наших дітий, які виховують ся в українськім Сиротинци в Філядельфії. Прошу сю мою жертву передати до головної канцелярії Українського Народного Союза, а відтак оголосити в „Свободі".

...................., дня .... 191... року

....

(Напишіть у відповіднім місци жертвовану собою квоту, відтак подайте назву своєї місцевости і дату, а вкінци на означенім лінїйкою місци напишіть виразно своє повне імя і назвиско. Зробивши все те, втнїть сю карточку і враз з мані ордером на жертвовану Вами суму вашліть у листі на адресу: Svoboda, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.).

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА 1918 РІК.

Календарі У. Н. Союза мають свою славу і ми їх не потребуємо хвалити. Календар У. Н. Союза за 1917 рік розійшов ся в цілім накладі і люди не могли собі його нахвалити. Календар У. Н. Союза на 1918 рік є з усїх дотеперішних найкрасший, а про се нехай посьвідчить низше наведений зміст тих ріжнородних статий, розвідок і научень, які в нім поміщені.

Сей календар має 256 сторін і коштує враз з почтовою пересилкою 50 центів.

Поспішіть ся із замовленєм, бо наклад невеликий розійдеть ся скоро!

Гроші посилайте почтовим або експресовим мані ордером. Адресуйте так:

„S V O B O D A".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Війна мусить бути виграна.

(Treasury Department; official statement, Form W. S. 1003).

Пресове бюро американського міністерства фінансів пише: Наш край є у війні. Війну мусить ся виграти. Конечною основою для виграня війни є гроші. Їх мусить достарчити нарід. А щоби їх достарчити і позичити правительству, треба щадити. Лекше є щадити меньші суми ніж більші. А щоби кождий міг щадити, то повстав плян, аби кождий починав ощадність від 25 центів.

Купуйте щадничі марки по 25 центів і наклеюйте їх на картках. Таку картку дістанете при купні щадничих марок. Вона має місце на 16 марок.

Як лише ваша картка буде заповнена, то можете дістати воєнну щадничу марку. Тоді ваші гроші вже починають приносити вам 4% відсотків. Тесаме дістанете, коли купите марку за готівку. Ціна сих марок залежить від часу, коли купуєте. В грудни 1917 і в січни 1918 року вона коштує $4.12, а відтак кождого місяця 1 цнт. більше, протягом 1918 року. Ріжниця між щадничою карткою, вартости 4 доляри, і ціною воєнної щадничої марки є плачене готівкою. То значить: коли ви купите воєнну щадничу марку в грудни 1917, або в січни 1918 року, то ви платите 12 центів понад щадничу картку. В лютім 1918 року ви заплатите вже 13 центів, і так дальше по одному центови більше що місяця. Ся ріжниця і зріст представляє заробок і буде сплачена в означенім реченци. Реченець є день 1. січня 1923 року; тоді правительство заплатить вам 5 (пять) долярів за кожду таку воєнно-щадничу марку.

Купуючи першу воєнно-щадничу марку, одержите воєнно-щадничий цертифікат. Сей цертифікат має місце на 20 воєнно-щадничих марок. Приклеюйте такі марки на цертифікати, а коли виповните, то такий цертифікат дня 1. січня 1923 року буде мати вартість 100 (сто) долярів готівки.

Коли 20 місць на воєнно-щадничім цертифікаті виповните в грудни 1917, або в січни 1918 року, то за кожду марку заплатите $4.12, а 20x4.12=$82.40. Дня 1. січня 1923 року правительство заплатить за такий цертифікат 100 долярів. То значить, що властитель (цертифікату) одержить $17.60 чистого доходу за свої випожичені гроші.

Коли ви безпроволочно потребуєте готівки, то можете її одержати, віддаючи воєнно-щадничі цертифікати, чи то виповнені цілком чи лише частинно. Правительство виплатить вам з поворотом всі гроші, за які ви закупили марок, та ще 1% місячно за кожду воєнно-ощадну марку на цертифікаті. Тарифа вартости вашої відданої готівки находить ся на другій стороні цертифікату. Однак сподіваємо ся, що ся нагода буде використана лише в разі потреби.

Марки і цертифікати можна дістати в почтових урядах, банках або тростових компаніях, в більших зелізничих двірцях, у склепах, фабриках, у ваших клюбах, товариствах і органїзаціях та в богато инших публичних інституціях, до сього управнених.

Маючи ґарантію усього богатства Злучених Держав і маючи запевнений зворот, як висше зазначено, зменьшене вартости чи то воєнно-щадничих марок чи воєнно-щадничих цертифікатів — є виключене.

Здержано чотирох соціялістів в дорозі до Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 3, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американські федеральні власти задержали в пристани Гонолюлю (на Гавайських островах) Джекоба Шубіна і чотирох инших соціялістів з Ню Йорку, які виїхали відси 7. падолиста, везучи листи від визначних нюйорських соціялістів до большевицьких лідерів у Росії. Імена чотирох инших задержано в тайні. Один лист, везений Шубіном, є від одного соціяліста вибраного до нюйорського уряду підчас останних виборів і адресований до д-ра Гольдфарба, який колись був у Ню Йорку, а нині є визначним російським політиком; другий до Льва Троцького, предкладаючи большевикам письменні услуги, коли їм потрібні.

Всі пять вони опустили Ню Йорк зараз по міських виборах і до Гонолюлю приїхали яко партія машиністів, вислана до Росії правительством Злучених Держав. Але про намір Шубіна виїхати до Росії власти знали вже давно.

Демократи і републиканци єднають ся проти соціялістів.

Екзекутивні комітети партій демократичної і републиканської почали між собою переговори в цїли зєднаня своїх сил для спільної боротьби против кандидатів соціялістичної партії при конґресових виборах в падолисті 1918 року. Обі великі партії рішили не допустити до конґресу ані одного соціялістичного посла. В округах, де соціялісти мають величезну силу, обі партії (демократична і републиканська) мають виставити одного кандидата без ріжниці, до котрої з тих двох партій він буде належати, лише в тій цїли, щоби побити соціялістичного кандидата.

Розвязане товариства „Нова Україна" в Ню Йорку.

Товариство „Нова Україна" в Ню Йорку, в якім гуртували ся головно російські Українці, вже розвязане, бо в дійсности не мало потреби самостійно істнувати. Члени товариства прилучили ся до 20. відділу Української Федерації Соціялістичної Партії в Америці.

Маєток товариства, який виносив $403.95, поділено: на видавництво клівлендського „Робітника" — 100 долярів; на бібліотеку 20 відділу У. Ф. С. П. — 50 долярів; на закупно друкарських машин для київської „Робітничої Ґазети" — 245 долярів, які вже вислано до екзекутивного комітету Української Соціял-Демократичної Партії в Канаді.

Неґри обрабували Українця.

Місцевість Котсвіл, Па., славить ся своїми фабриками. Не бракує тут і Неґрів і тому трафляють ся ріжні рабунки та напади, а головно на наших людий.

Дня 28. падолиста 1917 р. в середу вечером о 8-мій годині до склепу сьвідомого Українця Якова Ковальського прийшло трех Неґрів і казали подати собі по склянці соди, при котрій посиділи довший час. Користаючи з нагоди, що тоді падав сніг і на улици мало хто був, один Неґер казав собі дати циґаретки і дав Якову паперового доляра. В тій хвили другий попросив також о циґаретки. Коли Яків обернув ся і спитав, які циґаретки він хоче, тоді в миг ока обскочили його два Неґри з револьверами до грудий і крикнули піднести руки до гори! Обшукали кишені, виняли пулярес, в котрім було $276.00, і годинник, вартости $15.00, а третий скочив за бару, взяв решту дрібних, які були за барою, револьвер і один годинник, котрий був приготований на вигравку, а тоді отворили двері до другої кімнати і змусили його там зайти. Відтак замкнули двері на ключ і дали ногам знати.

Якову лишив ся один доляр в руці, що йому дали Неґри за циґаретки. Заки він видістав ся вікном з кімнати на двір (бо других дверий не було), по Неґрах і слід загинув.

В пів години прийшов телефон з фарм на поліцийну стацію, аби ловили рабівників. Отже рабівники, тікаючи в сторону Модіней, скористали з автомобіля одного Анґлійця. Вони дали йому знак, щоби їх відвіз до дому, і той на се згодив ся. Виїхавши за місто, змушували його револьверами до дальшої їзди. Скоро сей відмовляв послуху, почали його обкладати, щоби скорше їхав і так побили його до крови. Віхали 30 миль, але шофер побачив, в яку лапку дістав ся, вискочив з автомобіля і впав непритомний на землю. Рабівники відїхавши ще около 150 стіп, здержали автомобіль і повтікали. На той час надїхав другий шофер, побачив чоловіка, лежачого в крови, підняв і запровадив до автомобіля. Довідавши ся, яка справа, побіг скоро до сусідного дому на фармах і зателефонував поліції. Та заки міська сторожа вспіла приїхати, по рабівниках і сліду не стало. — О. Собчак.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Український міністер в Австрії і становище Поляків.

Берлінський „Таґеблят" доносить, що на засіданю Польського Кола 5. серпня 1917 року в Кракові ухвалено не входити в склад австрійського правительства, коли в тім правительстві буде засідати Українець яко міністер.

Покликане першого Українця до австрійського міністерства Поляки уважають вступним кроком до поділу Галичини на українську і польську.

Змаганя митрополита Шептицького до злуки католицизму з православем.

Петроградський „Дзєннік Народови" доносить, що галицький уніятський митрополит, Андрій Шептицький, стараєть ся всіми силами довести до згоди між грецько-католицькою і православною церквою. В тій справі він робить всякі переговори з Ватиканом.

„Галицкая Рада" в Житомірі.

Кацапська „Правда" доносить, що у волинській ґубернії на Україні є під сю пору около 50.000 галицьких утікачів, головно з повітів: львівського, жовківського, равського, сокальського і брідського.

В маю 1917 року вони оснували собі в Житомірі „Галицкую Раду", на чолї котрої стоїть: о. Йосиф Яворський (з Городка), голова; оо. Д. Ничай і С. Федоронко, заступники; Михайло Іваськів, секретар; о. К. Цимбала, касієр; Члени: Ю. Антоняк, Голота, І. Шуст, Якубовський, о. Р. Лещишин, о. С. Приплесь і о. І. Пурик.

Ся кацапська рада мала вносити просьбу до російського тимчасового правительства, щоби воно іменувало православного епископа для Галичини (ще тоді, як часть її була в російських руках).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Р. Р., Су, Міш. — На основі того цисьма Вас не повинні взяти до війска. Але се Ваше увільнене має вартість лише до 15. грудня 1917 року. По 15-тім грудни Ви одержите квестіонар, який мусите виповнити і протягом 7 днів відіслати назад. По 15-тім грудни Ви яко чужинець будете належати до пятої кляси.

І. Г., Пітсбурґ, Па. — Українське Пресове Бюро, Володимирська, 57. Київ, Україна.

Аматорам п. Горбова в Мінеаполіс.

Приневолений закидами і грозьбою аматорів п. Горбова проти мене за поміщену недавно критику на „Жидівку Вихрестку" в „Свободі", отсим заявляю, що згаданої критики я не писав, а навіть не маю щонебудь спільного з нею. Прошу тому, коли у вас є крихітка людяности, залишіть такого рода напасти.

Маріян Мельник.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—o—

(Дальше).

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917.

ЛЬОКАЦІЯ ФОНДІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Фонд посмертний.

Стан з 30. вересня 1917 р.	176.906.00	Готівка	68.149.00	
		Бонди	108.757.00	176.906.00

Фонд резервовий.

		Готівка	25.293.89	
		Бонди	6.990.00	
		Моргечі	62.775.00	
Стан з 30. вересня 1917 р.	114.558.89	Реальність У. Н. Союза	19.500.00	114.558.89

Фонд адміністраційний.

		Готівка	9.252.87	
Стан з 30. вересня 1917 р.	33.102.87	Поз. друкарні „Свободи"	23.850.00	33.102.87

Фонд убогих.

Стан з 30. вересня 1917 р.	10.110.92	Готівка		10.110.92

Фонд народний.

Стан з 30. вересня 1917 р.	7.278.41	Готівка		7.278.41

Фонд сирітський.

		Готівка	30.046.31	
Стан з 30. вересня 1917 р.	72.571.31	Бонди	42.525.00	72.571.31
Разом	414.528.40	Разом		414.528.40

—o—

По справозданю фінансового секретаря слідувало справоздане головного касієра п. А. Шаршоня, яке звучить:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА У. Н. СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Яко головний касієр Українського Народного Союза провадив касову книгу приходів і розходів. Касова книга є вповні згідна з книгами головного фінансового секретаря.

Головним обовязком касієра було переводити виплати, підписувати чеки і депонувати готівку в банках згідно з ухвалами Головної Конвенції і Головного Уряду Українського Народного Союза. Таксамо було обовязком головного касієра постійно засягати інформацій щодо дійсного стану банків, в яких є депозитована готівка Українського Народного Союза.

Готівка Українського Народного Союза була ульокована в части яко щаднича вкладка (тайм депозит), а в части була зложена на біжучий рахунок (чек екавнт). Загалом готівка Українського Народного Союза була ульокована на 12 книжочках щадничих і на 6 книжочках біжучого рахунку у 8 банках.

Готівка є розложена відповідно до фондів на окремих книжочках.

*

Після замкненя касової книги з днем 30. вересня 1917 р. готівка Українського Народного Союза числила $150.131.40.

Повисше наведена готівка була ульокована в слідуючих банках:

National Bank of Shamokin, Pa.	фонд резервовий	11.795.42
National Bank of Shamokin, Pa.	„ убогих	5.389.57
Dime Trust & Safe Deposit of Shamokin Pa.	„ резервовий	3.114.29
Dime Trust & Safe Deposit of Shamokin Pa.	„ посмертний	33.623.91
Dime Trust & Safe Deposit of Shamokin Pa.	„ посмертний	19.627.32
Market Street Nat'l Bank of Shamokin, Pa.	„ сирітський	298.50
Market Street Nat'l Bank of Shamokin, Pa.	„ адміністраційний	6.255.05
Market Street Nat'l Bank of Shamokin, Pa.	„ убогих	5.046.35
Market Street Nat'l Bank of Shamokin, Pa.	„ народний	2.035.63
Market Street Nat'l Bank of Shamokin, Pa.	„ сирітський	12.527.24
First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	„ сирітський	4.304.00
First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	„ адміністраційний	2.997.82
First Nat'l Bank of McAdoo, Pa.	„ резервовий	10.111.70
Union Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	„ сирітський	12.515.83
Union Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	„ резервовий	272.46
Shamokin Banking Co., Shamokin, Pa.	„ посмертний	15.934.27
People Saving & Trust Co., Hazleton, Pa.	„ сирітський	1.072.64
Guarantee Trust & Safe Dep., Shamokin, Pa.	„ народний	5.442.78
	Загальна сума на банкових книжочках	152.364.80
	Нескешовані чеки	2.233.40
	Загальний стан готівки з днем 30 вересня 1914 р.	150.131.40

Повисше наведений стан готівки на банкових книжочках годить ся вповні зі станом готівки, виказаної на підставі книг головного фінансового секретаря.

———

По справозданю головного касієра слідувало справоздане головного опікуна дітий членів У. Н. Союза п. Д. Капітули, яке звучить:

СПРАВОЗДАНЕ ГОЛОВНОГО ОПІКУНА ДІТИЙ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА

за час від 30. падолиста 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Згідно з ухвалою Гол. Уряду У. Н. Союза з дня 8-го жовтня 1914 р. перебрав я уряд головного опікуна дітий членів У. Н. Союза.

З кінцем падолиста 1914 р., коли я обіймив висше згаданий уряд, У. Н. Союза числив 147 молодечих відділів з 3.952 членами. Після переведеня нової реформи в У. Н. Союзі число дітий в протягу одного року зменьшило ся о 2.488. Причини сього були отсі: 1. Коли старі члени покидали У. Н. Союз, то рівночасно виступали враз з дітьми. 2. § 174 статута позволяє принимати до У. Н. Союза лише діти членів У. Н. Союза. 3. Ухвала XIII. Гол. Конвенції позволяє принимати до У. Н. Союза лише такі діти, котрі числять вже 6 літ житя, а не молодші. 4. У теперішний час з причини дорожні богато членів не мають спромоги оплачувати ріжні обезпеченя.

Виказ відділів.

Ч. п.	Ч. від.	Місцевість	Ч. дітий
1	1	Шамокін, Па.	51
2	2	Мт. Кармел, Па.	23
3	4	Джерзи Сіти, Н. Дж.	10
4	5	Асторія, Н. Й.	9
5	7	МкАду, Па.	44
6	9	Ст. Клер, Па.	42
7	10	Ансонія, Конн.	7
8	15	Бріджпорт, Па.	11
9	16	Спрінг Валей, Н. Й.	7
10	18	Сімор, Конн.	12
11	21	Бінгамтон, Н. Й.	2
12	28	Маганой Плейн, Па.	39
13	29	Рон, Па.	12
14	30	Бреслав, Па.	10
15	33	Нортгемптон, Па.	74
16	35	Філядельфія, Па.	4
17	38	Обурн, Н. Й.	74
18	39	Сиракюз, Н. Й.	12
19	41	Дженет, Па.	17
20	42	Пасейк, Н. Дж.	20
21	43	Сімпсон, Па.	5
22	45	Філядельфія, Па.	16
23	47	Ембрідж, Па.	30
24	52	Голийок, Масс.	2
25	53	Пітсбурґ, Па.	7
26	57	Когус, Н. Й.	13
27	61	Лейтроб, Па.	8
28	63	Форд Сіти, Па.	25
29	64	Патерсон, Н. Дж.	2
30	65	Елїзабет, Н. Дж.	21
31	66	Ню Йорк, Н. Й.	2
32	68	Шікаґо, Ілл.	3
33	70	Джерзи Сіти, Н. Дж.	1
34	73	Провіденс, Р. Ай.	6
35	78	Майнерсвіл, Па.	18
36	81	Куртіс Бей, Мд.	6
37	83	Філядельфія, Па.	15
38	85	Гейзелтон, Па.	6
39	87	Депю, Н. Й.	25
40	90	Сентралія, Па.	18
41	91	Мікіс Ракс, Па.	22
42	94	Ґамтрамк, Міш.	7
43	98	Шенандоа, Па.	14
44	99	Вілксбери, Па.	32
45	102	Клівленд, О.	35
46	104	Перт Амбой, Н. Дж.	61
47	105	Філядельфія, Па.	5
48	106	Шікаґо, Ілл.	5
49	109	Бентлейвіл, Па.	8
50	123	Скрентон, Па.	4
51	124	Еджіпт, Па.	13
52	125	Шікаґо, Ілл.	1
53	128	Лорейн, О.	1
54	132	Мікіспорт, Па.	45
55	133	Нюарк, Н. Дж.	16
56	135	Смок Рон, Па.	5
57	136	Карнеґі, Па.	2
58	137	Лакавана, Н. Й.	18
59	142	Елїзабет, Н. Дж.	19
60	146	Дітройт, Міш.	6
61	147	Алентавн, Па.	38
62	155	Перт Амбой, Н. Дж.	57
63	160	Джемейка, Н. Й.	21
64	165	Шікаґо, Ілл.	37
65	168	Перт Амбой, Н. Дж.	31
66	170	Джерзи Сіти, Н. Дж.	6
67	176	Ню Бурґ, Н. Й.	7
68	179	Ст. Луіс, Мо.	8
69	194	Мінеаполіс, Мінн.	3
70	198	Порт Джервіс, Н. Й.	2
71	203	Бруклин, Н. Й.	5
72	210	Вестчестер, Н. Й.	11
73	211	Стейпелтон, Н. Й.	11
74	213	Байон, Н. Дж.	22
75	214	Шікаґо, Ілл.	6
76	218	Юнґставн, О.	32
77	222	Маганой Сіти, Па.	23
78	223	Вілксбери, Па.	18
79	224	Бел Валей, О.	6
80	227	Дерри, Па.	13
81	228	Ст Клер, Па.	9
82	229	Скрентон, Па.	12
83	230	Юнґставн, О.	16
84	234	Елїзабет, Н. Дж.	34
85	237	Честер, Па.	40
86	239	Філядельфія, Па.	5
87	240	Шікаґо, Ілл.	6
88	243	Вест Пулман, Ілл.	28
89	244	Белфонт, Па.	1
90	245	Трентон, Н. Дж.	9
91	247	Вілмінґтон, Дел.	16
92	248	Котсвіл, Па.	13
93	251	Клівленд, О.	19
94	258	Пітсбурґ, Па.	9
95	259	Шікаґо, Ілл.	30
96	262	Ансонія, Конн.	5
97	270	Джерзи Сіти, Н. Дж.	13
98	276	Ембрідж, Па.	16
99	282	Сиракюз, Н. Й.	15
100	283	Обурн, Н. Й.	12
101	287	Вілксбери, Па.	11
102	288	Бетлегем, Па.	10
103	289	Елїзабет, Н. Дж.	16
104	293	Бруклин, Н. Й.	6
105	301	Шікаґо, Ілл.	14
106	308	Іст Ст. Луіс, Мо.	4
107	321	Феніксвіл, Па.	5
108	326	Авока, Па.	12
109	338	Монесен, Па.	27
110	339	Філядельфія, Па.	17
111	341	Клівленд, О.	11
112	342	Картерет, Н. Дж.	16
113	347	Мілвіл, Н. Дж.	2
114	353	Майнерсвіл, Па.	7
115	357	Норткумберленд, Па.	5
116	370	Ню Гейвен, Конн.	8
117	371	Нюарк, Н. Дж.	6
118	379	Шікаґо, Ілл.	9
119	384	Карнеґі, Па.	12
		Разом	1913

Загальне зіставлене числа дітий У. Н. Союза від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Місяць і рік		Число членів з початком місяця	Прибуло	Убуло	Число членів з кінцем місяця
Серпень	1914	4786	153	41	4898
Вересень	„	4898	61	40	4919
Жовтень	„	4919	36	463	4492
Падолист	„	4492	29	569	3952
Грудень	„	3952	63	749	3266
Січень	1915	3266	98	791	2573
Лютий	„	2573	156	213	2516
Март	„	2516	38	575	1979
Цьвітень	„	1979	40	182	1837
Май	„	1837	8	280	1565
Червень	„	1565	86	68	1583
Липень	„	1583	7	41	1549
Серпень	„	1549	8	25	1532
Вересень	„	1532	4	41	1495
Жовтень	„	1495	9	34	1470
Падолист	„	1470	24	17	1477
Грудень	„	1477	24	37	1464
Січень	1916	1464	26	21	1469
Лютий	„	1469	16	16	1469
Март	„	1469	16	13	1472
Цьвітень	„	1472	3	12	1463
Май	„	1463	36	19	1480
Червень	„	1480	28	13	1495
Липень	„	1495	66	4	1557
Серпень	„	1557	65	65	1557
Вересень	„	1557	43	13	1587
Жовтень	„	1587	23	16	1594
Падолист	„	1594	54	19	1629
Грудень	„	1629	77	28	1678
Січень	1917	1678	16	18	1676
Лютий	„	1676	41	10	1707
Март	„	1707	23	25	1705
Цьвітень	„	1705	70	14	1761
Май	„	1761	24	19	1766
Червень	„	1766	46	11	1801
Липень	„	1801	46	10	1837
Серпень	„	1837	83	30	1890
Вересень	„	1890	37	14	1913
			1832	4705	

Приріст і убуток дітий членів У. Н. Союза від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Принято нових дітий членів за час від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	1154
Принято наново	545
Принято з переступними картами	133
Разом принято	1832
Виступило за час від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	4588
Взяло переступні карти	81
Вмерло	25
Разом убуло	4705

Зіставлене.

З днем 1. серпня 1914 р.	4786
Приріст за час від 30. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	1832
Разом	6618
Убуток за час від 30. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	4705
З днем 30. вересня 1917 р.	1913

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Приходи:

Серпень	1914	1093.71	Цьвітень	„	383.39
Вересень	„	969.98	Май	„	317.89
Жовтень	„	819.96	Червень	„	363.01
Падолист	„	777.26	Липень	„	329.30
Грудень	„	768.87	Серпень	„	372.43
Січень	1915	425.07	Вересень	„	366.07
Лютий	„	493.61	Жовтень	„	319.19
Март	„	451.98	Падолист	„	378.47
Цьвітень	„	361.33	Грудень	„	331.84
Май	„	326.64	Січень	1917	392.75
Червень	„	328.51	Лютий	„	319.92
Липень	„	300.83	Март	„	417.09
Серпень	„	398.90	Цьвітень	„	371.13
Вересень	„	319.86	Май	„	418.83
Жовтень	„	238.35	Червень	„	428.54
Падолист	„	369.83	Липень	„	384.08
Грудень	„	371.81	Серпень	„	498.07
Січень	1916	344.22	Вересень	„	432.66
Лютий	„	311.90			
Март	„	340.01		Разом	16.637.30

Розходи:

Серпень	1914		Цьвітень	„	580.00
Вересень	„	740.00	Май	„	465.00
Жовтень	„	586.50	Червень	„	180.00
Падолист	„	585.00	Липень	„	65.00
Грудень	„	685.00	Серпень	„	180.00
Січень	1915	215.00	Вересень	„	65.00
Лютий	„	665.00	Жовтень	„	180.00
Март	„	925.00	Падолист	„	65.00
Цьвітень	„	195.00	Грудень	„	180.00
Май	„	195.00	Січень	1917	65.00
Червень	„	195.00	Лютий	„	180.00
Липень	„	265.00	Март	„	65.00
Серпень	„	375.00	Цьвітень	„	580.00
Вересень	„	65.00	Май	„	465.00
Жовтень	„	175.00	Червень	„	380.00
Падолист	„	65.00	Липень	„	265.00
Грудень	„	175.00	Серпенв	„	180.00
Січень	1916	65.00	Вересень	„	465.00
Лютий	„	380.00			
Март	„	265.00		Разом	11.421.50

Розходи:

Посмертне за померші діти членів У. Н. С.	$ 6.450.00
На „Цьвітку" виплачено	2.580.00
Платня головного опікуна	2.275.00
Платня гол. уряд. У. Н. С. за 1914 р.	100.00
Надгорода місцевих орґанізаторів	16.50
Разом	$11.421.50

ЗІСТАВЛЕНЕ.

Приходи за час від 1. падолиста 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	**$16.637.30**
Розходи за час від 1. падолиста 1914 р. до 30. вересня 1917 р.	**11.421.50**
Надвишка	**$5.215.80**

———

По справозданю головного опікуна дітий членів У. Н. Союза, слідувало справоздане завідателя друкарні „Свободи" А. Савки, яке звучить:

ЗВІТ ДРУКАРНІ У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

за час від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917.

Обнявши по XIII. Головній Конвенції поновно уряд завідателя друкарні У. Н. С., сповняв наложені на нього обовязки після свого знаня і сил.

Всї ухвали послідної XIII. Гол. Конвенції, які дотичили видавництва органу У. Н. Союза „Свободи, старав ся перевести з як найбільшою користию для членів організації.

Помимо матеріяльних трудностий удало ся видавати часопись „Свободу" три рази на тиждень постійно від XIII. Гол. Конвенції до тепер.

Матеріяльні трудности видавництва „Свобода", дадуть ся пояснити тим, що призначена на часопись сума з адміністраційного фонду (се є 10 центів на місяць від кождого члена) була недостаточною на покритє коштів двох видавництв „Свободи". В тім часї видавано „Свободу" українським друком 2 рази на тиждень по 4 сторони а раз 6 сторін, та другий наклад 8 сторін на тиждень латинським друком для тих, що не вміли читати українського друку. Коли угорські Українці почали громадно виступати з У. Н. Союза, а лишилась їх лише мала горстка в організації, припинено видавництво „Свободи" латинським друком.

Мимо знесеня другого накладу заряд „Свободи" ледви був всилї покрити великі кошти друкарні, бо дорожнеча паперу і друкарських матеріялів зростали скоро.

Щоби піддержати видавництво, як члени редакції так і завідатель поклали собі за ціль працювати для видавництва так, щоби воно не лише було органом для членів, але і часописию для широких мас загалу. Сї бажаня в недовгім часї увінчались успіхом і „Свобода" з малого числа читачів не-членів найшла кількатисячну армію передплатників серед Українців в Злучених Державах і в Канаді.

Сей стан тривав до початку 1916 року. В тім часї завидні розвоєви нашого видавництва одиниці постарали ся о те, що канадійська военна цензура часопись „Свободу" яко часопись „ворожу" зовсїм заборонила висилати до Канади. І тут видавництво стрінуло ся з новим ударом, бо втратило около 4.500 передплатників.

Ся заборона відай чи не поділала на те, що в скорім часї „Свобода" найшла значне число нових передплатників серед Українців в Злучених Державах, які небаром вирівнали убуток передплатників канадійських.

З передплати від приватних осіб вплинуло за час від 30. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р. $38.270.43, то є майже такасама сума, яку заплатив в тім часї Укр. Нар. Союз за членів, що виносило $38.477.82.

Між тим побільшено „Свободу" о кілька сторін тижнево, видаючи кожде число по 6 сторін, а від часу до часу по 8 сторін. Побільшенє обєму зроблено головно в тїй цїли, щоби віддати сї додаткові сторони під платні бизнесові оголошеня, з яких доходи піддержували би видавництво у три-тижневім видаваню.

Без тих додаткових доходів з оголошень видавництво не було би всилї остояти ся.

Що побільшенє обєму „Свободи" під оголошеня мало свою користь, про се сьвідчить сума виказана у звітї, яка показує, що протягом трох лїт вплинуло до каси за самі оголошеня понад 20.000 долярів.

Значною підмогою для видавництва була також книгарня „Свободи", яку завідатель старав ся побільшувати многими накладами ріжних книжочок. Від часу XIII. гол. конвенції видано около 40 книжочок в значнім накладї. Приходи з книгарні причиняли ся також богато до покритя недоборів органу, за який члени платять о половину меньше нїж звичайні передплатники.

Колиж в другій половині 1916 року ціни паперу і друкарських матеріялів майже подвоїли ся, тодї рішенєм Гол. Уряду У. Н. Союза призначено на видаванє „Свободи" ще додатково 3 центи місячно від члена, які до сього часу одержувала „Просьвітна Комісія" на видаванє книжочок. За те „Свобода" поміщувала від початку 1917 р. що два тижні одну сторінку „Просьвітного Додатку" і оплачувала з сих гроший редактора сього додатку.

За час від послідної конвенції одержано з адміністраційного фонду У. Н. С. на видавництво „Свободи" загалом $38,477.82. Зі сього однак виплачено назад до каси У. Н. С. в тімсамім часї за рент $4.350.00, звернено позички $2.125.57 і заплачено відсотки $2.354,31.

Довг $23.850.00 який тяжить на друкарні заключає в собі також суму $16.855.00, яку У. Н. С. заплатив за купно друкарні в 1908 роцї. Весь матеріял і всї тодї закуплені машини зістали вже зужиті. Весь теперішний інвентар є в добрім стані, а загальна сума, яку видано на інвентар від часу закупна друкарні У. Н. Союзом, виносила $31.414.38.

(Дальше буде).

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ГАРВЕЙ, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 354, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня б. р. Всі члени мають безуслівно явити ся. — І. Мармура, секр.

ОЛІФЕН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 8. грудня, точно о годині 7.30 вечер. На тім мітінґу вибереть ся новий уряд на 1918 рік. Довгуючих членів взиваєть ся, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з товариства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — Г. Підскальний, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 104, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня б. р., в гали Николая Ваверчака. На тім мітінґу будеть ся вибирати новий уряд. Котрий член не явить ся, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. Коли на се член не згодить ся, то буде суспендований або виключений з братства і з Союза. Будеть ся принимати нових членів без вступного до братства, а до У. Н. Союза після статута. — Н. Ваверчак, предс.; Д. Лупів, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, вибрало на річнім мітінґу дня 25. падолиста отсей новий уряд: М. Нестор, предс.; О. Ревть, секр.; М. Німець, кас.; М. Лацик, заст. предс.; П. Собіль, заст. секр.; Г. Ревть, заст. кас.; В. Шпожарський, Ю. Сухий і П. Ковалик, контр.; В. Древна і П. Павелко, хоружі; Н. Дилинко і Т. Лесук, опікуни хорих; В. Нанак і І. Грицай, дверники.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Василія, від. 278, заповідає своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня, зараз по Службі Божій, в галі церковній. Просить ся кождого члена, щоби прибув на мітінґ, бо старий уряд буде здавати своє річне справоздане. Потім наступить вибір нового уряду. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Туменюк, предс.; С. Гаврншків, кас.; П. Котик, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 8. грудня, о 7-мій годині вечер. Напоминаємо своїх членів, аби всі явили ся, бо на річнім мітінґу є важні справи до полагодженя. Буде вибір нових урядників. Кождий член має принести з собою платничу книжочку, щоби потому нові урядники не мали жадної колотні зі спростовуванєм книжок. Будемо принимати нових членів за половину вступного до товариства, а до У. Н. Союза після статута. — А. Федьків, предс.; А. Гук, кас.; І. Слободзянек, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Николая, від. 341, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня, о годині 1-шій пополудни, в гали церковній. На той мітінґ мають явити ся всі члени і вирівнати свої довги. Буде вибір нового уряду. Котрий член не прийде, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Жук, предс.; С. Морозович, секр.; І. Гнатків, кас.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня б. р., там, де звичайно, о годині 3-тій пополудни. На сім мітінґу є важні справи до полагодженя. Контрольна комісія здасть справоздане і буде вибір нових урядників. Кождий член повинен явити ся на сїм мітінґу. Члени довгуючі мають вирівнати всі залеглости. Неявивший ся член підпадає $1.00 кари, а урядник $2.00. Отже явіть ся всі як один! — П. Дурдела, секр.

РОН, ПА. Уряд Бр. Преображеня Господнього, від. 29, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня, точно о годині 2-гій пополудни, в галі парохіяльній. Всі члени мають зійти ся на той мітінґ, бо будуть дуже важні справи до полагодженя і буде вибирати ся новий уряд. Котрий з членів не явить ся, заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — В. Федак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня, о годині 2-гій пополудни, в гали МкНікол, 62-ул. і Грайс Аве. Обовязком кождого члена бути на річнім мітінґу, бо буде вибір нового уряду і є дуже важні справи до полагодженя. Неприсутний член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. — П. Кокодинський, предс.; Ф. Холявський, секр.

ТІТУСВІЛ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 72, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня б. р., о годині 2.30 пополудни, в Українській Гали. Кождий член мусить бути присутний на сїм мітінґу, бо мають ся вибрати нових урядників. Котрий з членів не явить ся на сей мітінґ, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Коцан, секр.

ВАНДЕРҐРІФТ, ПА. Отсим подасть ся до відома, що на річнім мітінґу братства св. Петра і Павла, від. 110, вибрано отсих урядників: Ф. Носко, предс.; І. Гнатів, заст. предс.; О. Курочка, секр.; П. Чайковський, заст. секр.; А. Гайдук, кас.; П. Чайковський (син Семена), заст. кас.; І. Должанський, А. Блавуцяк і І. Блавуцяк, контрольори; Г. Кульчицький, Ф. Тиличкан і П. Чайковський, доглядачі хорих. Мітінґи будуть відбувати ся в кожду другу неділю по першім, о 2-гій годині пополудни. — О. Курочка, секр.

МІКІЗРАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 9. грудня. Буде вибір нового уряду, тож просить ся кождого члена на сей мітінґ прибути. — Уряд.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня, о 2-гій годині пополудни, в гали Української Хати, під числом 22 Ґрейлінґ стр. На сей мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо будеть ся вибирати нових урядників і є важні справи до полагодженя. Другим обовязком кождого члена є хоч раз на рік припровадити одного нового члена на мітінґ та збільшити своє товариство і велику українську родину — У. Н. Союз. — П. Туранський, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня, точно о годині 2-гій пополудни. Кождий член є обовязаний явити ся під карою $1.00. Буде справоздане з доходу і розходу, а також вибір нового уряду. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Взиваєть ся контрольну комісію, щоби сконтролювала всі книги братські, аби на річнім мітінґу могла виказати, який є стан каси по конець 9. грудня б. р. — Т. Кінь, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, подає до відома всім своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся 9. грудня б. р. На тім мітінґу має кождий член явити ся, а котрий не явить ся, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Буде вибір нових урядників. Просить ся довгуючих членів, аби вирівнали свої залеглости перед новим роком, бо инакше будуть суспендовані. — В. Когут, секр.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Бр. св. Иосифа, від. 200, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня б. р. Всі члени мають явити ся на тім мітінґу, бо є богато справ до полагодженя. Будеть ся вибирати новий уряд і будеть ся принимати нових членів. Неявивший ся на мітінґу член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — П. Господарець, предс.; Т. Кузенька, кас.; П. Паращук, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 9. грудня б. р., точно о годині 1-шій пополудни. Просимо, щоби всі члени явили ся на означений час до галі парохіяльної на розї Оклей і Райс стр., бо на річнім мітінґу відбувають ся важні справи на цілий рік. Програма є слідуюча: Отворене мітінґу предсідателем; вибір предсідателя до переведеня річного мітінґу; справоздане урядників за біжучий рік; вибір нового уряду на рік 1918-тий. Крім того будуть обговорювати ся инші важні справи в користь братства. Також подасть ся до відома, що з нагоди річного мітінґу будемо принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Користайте з доброї нагоди і не відтягайте свого обезпеченя на далї, бо ніхто не знає, що кого завтра чекає. Рівночасно взиваємо всіх членів нашого братства, щоб свої вкладки за біжучий рік в цілости вирівнали, щоби новий уряд в січни не мав полагоджувати старі справи старих урядників. Новий уряд повинен розпочати в новім році нове житє. Члени, котрі не сповнять висше наведену точку, при кінци грудня 1917 р. зістануть суспендовані. — Г. Кривовяз, предс.; Е. Бабій, скарбник; І. Гайович, секр.

ПОДЯКИ.

Я нижше підписаний складаю сердечну подяку Шановним Панам Делєґатам 14 головної конвенції У. Н. Союза, а також Головним Урядникам нашої орґанізації за так щедру запомогу, котру мені виплатили з каси убогих в квоті 75 доларів. Щире спасибіг за так благородне діло. Най жиє наш У. Н. Союз! Дай Боже, щоби він зріс в сотки тисячі членів і в мільони долярів! — Василь Паньків, член Бр. св. Николая, від. 127 У. Н. Союза в Бофало, Н. Й.

Складаю сердечну подяку Укр. Н. Союзови і його Головним Урядникам за виплачене менї і моїй сироті запомоги по смерти мого мужа, бл. п. Войцеха Майки, в сумі 100 долярів з фонду убогих. Зосібна складаю подяку Вп. Делєґатам 14. гол. конвенції У. Н. Союза, що були так милостиві і ухвалили менї повисше згадану запомогу.

Дорогі Братя, і Вп. Сестри! Добру науку Вам подам від себе, бо між Вами є ще такі, котрі отягають ся вступити до запомогової орґанізації, мовляв: є ще час! Але, Брате! Сестро! Такий був і мій покійний муж. Чоловік здоровий то і не подумає, що може його житє вже на години пораховане, а може і на мінути. Мій покійний муж здоровий тай веселий попрощав ся зі мною тай з дитиною раненько і пійшов до щоденної роботи. Приходить вечер, коли то має ся вертати з роботи. Я з дитиною виглядаю що хвилї, коли то вже наш тато поверне. Але ми не дочекали ся... Замісць що сам мав прийти, то його привезли нежи вого. Забило при роботї.

Погадай собі, Сестро, і Ти, Брате, яке горе на нас упало! І що я бідна вдію з маленькою сиротою на сім сьвіті? А мій муж отягав ся вступити до орґанізації. Заледви що півтора місяця, як був вступив до У. Н. Союза. Тай замісць посмертного я мусїла просити запомоги в У. Н. Союзї. І наша дорога орґанізація заратувала мене в біді, зглянула ся на мою нужду. Нехай же Її буде за те честь і вічна слава! Най жиє У. Н. Союз для добра нашого народу, а на славу Неньки-України! — Анастазія Майка.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Заходом спів. тов. „Боян" при церкві св. Івана Хрестителя
відограє ся представленє
„ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ"
оперета в 3-ох актах з солями і хорами, Я. Нагорянського
в суботу, дня 8. грудня 1917 р.
в польській гали „Сокольні" при Джонкшон ул., Дітройт, Міш.
Початок о годині 7.30 вечер.

ОСОБИ:

Максим Дурінь, християнин ... т. Іван Саврій
Катерина, його жінка ... т-ка Глекерія Голояд
Юрко, їх син ... т. Антін Грушецький
Марцуня, їх дочка .. т-ка Марія Ґонтарик
Іван, любовник Марцунї ... т. В. Романів
Олекса, вуйко Івана ... т. Тома Польовий
Климко Мельник ... т. Теод. Чемерис
Гандзя, сусідка Максима ... т-ка Анастазія Рудніцька
Герш, арендар ... т. Петро Турянський
Хацкель, його син .. т. Михаїл Лотоцький
Парася, пістунка ... Марія Голояд
Жандарм ... т. Іван Кострирка

Режісер тов. Теодор Чемерис.
ВСТУП 50, 35 І 25 ЦЕНТІВ.

Родимці! Приходіть всі як один на се представленє, як з Дітройт так і з Гамтрамк, Міш., щоби не бракувало ані одного Українця ані Українки, котрий би не взяв участи в тім представленю.

143 КОМІТЕТ „БОЯНА".

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Позір! Українці! Позір!

Аматорський кружок „БАНДУРИСТ" відіграє прекрасну драму з козацьких часів з співами і танцями під заг.

„БОНДАРІВНА"

в неділю, дня 9. грудня 1917 р.
в галї Вальша на Нобл і Ема ул., Шікаґо, Ілл.
Початок точно о 6-ій год. вечером.

РОДИМЦІ! Єсли хочете побачити свій рідний край хоч на сцені, єсли хочете прислухати ся до рідної мови, до чудової мови, до чудової пісні, єсли хочете, щоби житьова електрика пробігла по ваших жилах підчас українського танцю, то приходіть на „Бондарівну". Любов, зрада, повстанє, кровавий напад ковбків, бій, гуркіт шабель, стріли — все натуральним малюнком перейде перед вашими очима. А наремті лютість пімсти, конаюча ... клятва за кривду і... смерть нещасного кохана „Бондарівни". Українці! Єсли ви хочете перечути всі емоції души — жаль, смуток, щирі сльози, а знова шалену радість, веселість, коли хочете хоч хвилину пожити минулим козацьким житєм, то прийдіть на „Бондарівну". А заразом ви почуєте і прекрасну гру, зробивших вже собі славу в Шікаґо артистів-аматорів кружка „Бандурист". Отож до побаченя! Стрінемо ся на „Бондарівні" в неділю на галї Вальша, при Нобел і Ема ул. 143

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має який-такий гріш, той не повинен жалувати його на свою ґазету.